

Keresztény századok

Közeledik az év vége, hamarosan új naptárt kell vásárolnunk: az 1999. évit. Többnyire csak az utolsó számjegy változik e négyjegyű számban, tízévenként az utolsó kettő, százévenként három. Mind a négy szám változására azonban csak ezerévenként kerül sor, európai történelmünkben mindössze másodszor.

A kerek évfordulók megállásra készítetnek: visszapillantunk a múltba, számot vetünk az eddig lepergett idővel, az abban lejajlott eseményekkel. Előrepillantunk a jövőbe, amelynek hossza is, tartalma is bizonytalan: reményekkel kecsegtető, netán rémekkel riogató. Az évfordulók nem mechanikus számcserék csupán, hanem kiemelkedő pillanatai, ünnepei az időben élő ember életének.

A közeledő ezredfordulót a világszerte elfogadott időszámítás kínálja jubileumi ünnepként: a történelemnek az a szemlélete, amely Jézus Krisztus születésében látta az emberiség legfontosabb eseményét, s hozzá igazította időszámítását (még ha mára tudjuk is, hogy némi tévedés csúszott be számításukba: Jézus ténylegesen valamivel korábban született a kezdőpontként kijelölt évnél).

A keresztények ezért nem pusztán a kerek évfordulót ünneplik 2000-ben, hanem Jézus születését. Azt aényt, hogy benne Isten végleg belépett emberi világunkba, a mi terünkbe és időnkbe, részesévé lett történelmünknek. Azt, hogy megmutatta a történelem irányát és végkifejletét, az emberi boldogulás ösvényét, kinyilvánította tervét és megvallotta, milyen hatalmasan és gyöngéden szeret bennünket.

Új korszak kezdődött az emberi történelemben kétezer évvel ezelőtt. Nem úgy, ahogyan Jézus kortársainak a többsége várta, nem is úgy, ahogyan egyes korokban az egyház elképzelte. Nem Isten földi uralma jött létre politikai hatalomként, hanem Isten üdvösséget hozó jelenléte vált véglegessé. Az a jelenlét, amely minden viszontagság és szenvedés közepette is okot és erőt ad a reményre: „lesz még egyszer ünnep a világon”.

A kétezer éves jubileumhoz kötődik a magyar államiság millenniumi ünnepe is. Azé a nemzeté, amely megszületésétől kezdve egybenőtt a kereszténységgel.

A Vigilia úgy kíván részt venni a jubileumi ünnepegekben, hogy belevilágít a múlt egy-egy századába: melyek voltak a kor vezéreszméi az egyházban és a társadalomban, mennyiben járult hozzá a kor az egyetemes fejlődéshez hitben és emberségben, kik voltak a legjellegzetesebb hősei, szentjei annak a századnak.

Az időrend követésére szerkesztési okokból nem vállalkozhatunk. Így elsőként a 19. század uralkodó eszméit, néhány jellegzetes mozgalmát és alakját mutatjuk be Európában és Magyarországon. A számot Gergely András professzor szerkesztette.